

Inhoudelijke strategie

Becoming Vincent

*Van Gogh Monumenten
vertellen het wordingsverhaal
van een groot kunstenaar*

Voor intern gebruik

BLUEYARD

In opdracht van Van Gogh Brabant

6 oktober 2017

Inhoud

Vooraf	2
Achtergrond	
Aan de slag met het erfgoed	3
Van Gogh Monumenten	4
Het verhaal: Becoming Vincent	7
Uitgangspunten	9
Projecten	
Overzicht Projecten	12
Presentatiefuncties	13
Zundert	14
Etten	22
Nuenen	28
Overige inhoudelijke projecten	35

Vooraf

Dit document schetst de strategie voor de verdere *inhoudelijke* ontwikkeling van Van Gogh Brabant en de Van Gogh Monumenten en locaties in Brabant. Kern van deze strategie is het werken vanuit een gezamenlijk gedragen, *inhoudelijk verband*, waarbij alle activiteiten op alle Van Gogh locaties in Brabant (en later mogelijk ook elders) vanuit eenzelfde inhoudelijke strategie worden vormgegeven.

Dat is om verschillende redenen nodig, onder meer de volgende:

1. **Publiek.** Willen we het publiek, aan de hand de verschillende 'Van Gogh Monumenten' (van Gogh-locaties), een helder verhaal over Van Gogh vertellen, dan moet hier een inhoudelijke, verbindende lijn aan ten grondslag liggen.
2. **Verbinding.** Omdat de van Gogh-locaties zo verspreid zijn, is het juist belangrijk om hen te verbinden, via één inhoudelijke strategie. Dát geeft meerwaarde aan allen.
3. **Behoud.** Pas wanneer het erfgoed in de context van het grotere levensverhaal van Van Gogh wordt geplaatst, wordt ook de rol en betekenis van dit erfgoed zichtbaar. En daarmee is het behoud en de bescherming ervan ook relevanter.
4. **Funding.** Voor toekomstige financiering van de verschillende inhoudelijke of inhoud-gedreven projecten, is het van grote waarde om de *grote lijn* aan te kunnen geven waarbinnen het project zich voltrekt. Of anders gezegd: het is noodzakelijk om aan te kunnen geven *waarom* bepaalde inhoudelijke keuzes gemaakt worden en waarom op juist de betreffende locatie.

VOOR WIE?

Dit document is bedoeld voor intern gebruik en is gericht aan de mensen van Van Gogh Brabant, de besturen van de Van Gogh-locaties en andere relevante directbetrokkenen.

Dit document is nog geen extern document.

Dit document is ontwikkeld om als basis te kunnen dienen voor...

- De *inhoudelijke* ontwikkeling van Van Gogh Monumenten en locaties.
- Het in beeld brengen welke (realistische) inhoudelijke projecten, concepten er zijn.
- Het maken van *keuzes* (besluitvorming) en het stellen van prioriteiten: welke inhoudelijke projecten pakken we op en welke realiseren we het eerst?
- *Fondsenwerving*: zowel de geschetste context als de verschillende onderdelen vormen (tekstuele) *aanzetten* voor aanvragen bij fondsen en andere financiers.

REALISTISCH

In deze tekst wordt het *inhoudelijke verhaal* (en het cultureel erfgoed dat dit verhaal vertelt) steeds in de context van een grotere strategie behandeld. Die grotere strategie is het antwoord op de opgaves en kansen die we eerder hebben geformuleerd: de culturele, maatschappelijke en economische opgaven en kansen rond het erfgoed van Van Gogh in Brabant. Bovendien houden we bij de ontwikkeling van de inhoud rekening met de mogelijkheid tot financiering. Alle in deze tekst genoemde projecten zijn conceptueel zo opgezet dat het realistisch is aan te nemen dat zij de komende vier jaar ook gefinancierd en gerealiseerd gaan worden.

Aan de slag met het erfgoed

In 2016 presenteerde Van Gogh Brabant een ambitieus plan waarin het de kansen schetste voor het erfgoed van Vincent van Gogh in Brabant. Het plan is door de Provincie Noord-Brabant omarmt en kreeg een belangrijke financiële impuls.

In het plan staan twee soorten doelen centraal:

- I. De culturele erfenis van Vincent van Gogh in Brabant behouden en delen met de wereld, nu, straks en in de verre toekomst.
- II. De maatschappelijke en economische betekenis van Vincent van Gogh voor de provincie Brabant vergroten.

Nu is het tijd om de nog algemeen geformuleerde ambities uit het plan te vertalen naar concrete stappen. Het document dat nu voor u ligt, schetst de strategie *hoe* we het erfgoed van Vincent van Gogh ontsluiten en tot leven brengen in Brabant en mogelijk later ook bij de Van Gogh partners in Nederland, België en Frankrijk; hoe wij het verhaal van Vincent van Gogh kunnen delen met zoveel mogelijk mensen; jong en oud; uit binnen- en buitenland; nu en in de toekomst.

We willen daarbij specifiek zijn en de doelen meetbaar definiëren. Dat doen we op basis van ervaringscijfers uit het verleden: met de strategie in het voorliggende plan beogen we in 2020 in totaal 100.000 betalende bezoekers te trekken voor de drie 'presentatiefuncties' Zundert, Etten en Nuenen. Daarnaast willen we dat het openbaar toegankelijke erfgoed van Van Gogh in Brabant in 2020 minimaal 250.000 bezoekers trekt.

Bezoek	Betalend ¹	Totaal ²	Nederlands	Internationaal
2012-2014	27.025	105.000	78.750	26.250
Van Gogh Jaar 2015	44.334	175.000	131.250	43.750
2016	28.000	115.000	86.250	28.750
Ambitie 2020	100.000	250.000³	150.000	100.000
			60%	40%

¹ Met *betalend* bedoelen we het totaal aantal bezoekers dat voor de presentatiefuncties in Zundert, Etten of Nuenen een kaartje koopt (evt. met museumkaart of andere kortingspassen).

² Met *totaal* bedoelen we het totaal aantal bezoekers dat het erfgoed van Van Gogh in Brabant bewust bezoekt (met of zonder kaartje).

³ In het algemene plan dat wij in 2016 opstelden, schetsen we de groeiambities ook tot 2024. Die gaan uiteraard verder dan de hierboven gepresenteerde ambities. In 2024 komt het totaal aantal bezoekers uit op zo'n 500.000. Dat kan omdat dan ook een andere investeringen – met name ook in de leisure markt – zijn gerealiseerd. Het aandeel internationale bezoekers is dan ook hoger dan het aandeel Nederlandse bezoekers.

Van Gogh Monumenten

Daar waar het Amsterdamse Van Gogh Museum en het Kröller Müller Museum Vincent van Gogh laten zien aan de hand van zijn kunstwerken, vertellen we in Brabant (en op een aantal andere plekken in Nederland) het verhaal van de kunstenaar vooral via het *erfgoed* dat hij ons ook naast zijn kunst naliet.

Het is niet gemakkelijk om te bepalen wat nu precies moet worden aangemerkt als waardevol 'Van Gogh-erfgoed'. Er wordt door wetenschappers en andere Van Gogh-specialisten op dit moment gewerkt aan een *inventarisatie* die hier duidelijkheid over moet geven. Daarbij is onder andere een onderscheid te maken tussen erfgoedobjecten waarin Van Gogh gewoond of gewerkt heeft en objecten en landschappen (motieven) die terugkomen in zijn brieven, tekeningen en schilderijen. Het erfgoed van Van Gogh bestaat uit:

1. **Locaties gelieerd aan de biografie**

Een locatie waar Vincent van Gogh heeft gewoond, fysiek heeft gewerkt of waarmee hij op een andere manier een sterke band had; dan wel locaties waar familieleden, vrienden of kennissen woonden.

2. **Roerend erfgoed**

Voorwerpen die met Vincent van Gogh verbonden zijn, zoals het originele manuscript van het dagboek van moeder Anna, de Statenbijbel van vader Theodorus of de geboorteakte van Van Gogh zelf. Onder *roerend erfgoed* vallen uiteraard ook de schilderijen, tekeningen, schetsen en brieven van Vincent van Gogh zelf, maar deze bevinden zich doorgaans in de grotere musea.

3. **Motieven**

Een gebouw, object of landschap dat Van Gogh als onderwerp koos in zijn werk; dat hij heeft geschetst, getekend, geschilderd of nadrukkelijk beschreven in zijn brieven.

4. **Landschappen**

Landschappen waarin Vincent van Gogh is opgegroeid en die nu nog de sfeer van zijn tijd ademen.

Vooralsnog is al het Van Gogh-erfgoed geen 'eigendom' van Van Gogh Brabant of een andere, centrale erfgoedorganisatie. Deze gebouwen, objecten en landschappen kunnen we voorlopig alleen beschermen door het als *waardevol* aan te merken. We doen dat door het geselecteerde erfgoed een speciale status toe te kennen, de status van '*Van Gogh Monument*'.

Door de status van Van Gogh Monument te introduceren, worden de monumenten door de overheden, bedrijven, organisaties en particulieren eerder gerespecteerd en beschermd. Vergelijkbaar met bijvoorbeeld 'Natuurmonumenten'.⁴

Elk Van Gogh Monument wordt in de komende drie jaar gemarkeerd met een herkenbaar 'schildje' en een verwijzing naar (online) informatie of App.

⁴ Door een team van (wetenschappelijk) deskundigen, is een beargumenteerde lijst opgesteld van Van Gogh erfgoed dat een status als 'Van Gogh Monument' verdient. Op basis van deze lijst is met verschillende lokale en regionale overheden een erfgoed-gedragscode en een Van Gogh-convenant opgesteld en (per 30 oktober 2017) ondertekend. Daarmee moeten de Van Gogh Monumenten worden beschermd.

VAN GOGH MONUMENTEN HANDBOEK

De komende drie jaar werkt Van Gogh Brabant aan het opnemen van *alle* Van Gogh Monumenten in Brabant binnen het grotere levensverhaal van Vincent van Gogh. Elk monument vertelt een of meerdere aspecten van het verhaal: van geboorteplek en kerk, tot watermolen en wilgenlaantje. Maar hoe komt het grotere verhaal tot stand? Hoe heeft het zo'n objectieve (wetenschappelijke) kwaliteit dat alle eigenaren van de monumenten er ook graag onderdeel van uitmaken? Waar baseren we het verhaal op?

Om de Van Gogh Monumenten te *valideren* en om de koppeling van het monument aan het desbetreffende verhaal goed toe te lichten (zodat er geen 'spookverhalen' de ronde gaan doen), stellen we een *Van Gogh Monumenten Handboek*⁵ op. Hierin staat voor elk Van Gogh Monument de betekenis omschreven in de context van het grotere Van Goghverhaal. Het Van Gogh Monumenten Handboek is niet direct gericht op de gewone bezoeker, maar juist op de partijen en informatiesystemen die de verhalen willen vertellen (de locaties zelf, apps, routes, gidsen, websites, etc.) Daarom wordt de informatie uit het *handboek* ook in digitale vorm ontsloten en (gratis) beschikbaar gesteld voor verdere verspreiding door derden.

Het Van Gogh Monumenten Handboek is van een zodanige (wetenschappelijke) kwaliteit dat alle gebruikers van de informatie ook de zekerheid hebben dat deze stevig onderbouwd is.

Brabant kent straks zo'n 40 Van Gogh Monumenten en allemaal vertellen ze een deel van het verhaal.

KWALITEITSBEWAKING

Een belangrijke opgave voor Van Gogh Brabant is het *bewaken* van de inhoudelijke kwaliteit van het verhaal dat gerelateerd aan de Van Gogh Monumenten wordt verteld. Het Van Gogh Monumenten Handboek (zie hierboven) vormt hierbij de basis.

Nu is Van Gogh Brabant geen 'handhavingsinstantie' of iets van die strekking, en zij zal dus vooral in *overleg* moeten treden met de verschillende stakeholders rond de Van Gogh Monumenten om ervoor zorg te dragen dat het inhoudelijke verhaal op een goede manier wordt overgebracht.

De curator van Van Gogh Brabant heeft hier een belangrijke rol. Hij of zij wordt ondersteund door het Team van Experts, die inhoudelijke (en wetenschappelijk onderbouwde) richting geven.

GEDRAGSCODE

Naast de opgave van een centraal inhoudelijk verhaal ligt er ook een opgave wat betreft het beheer en behoud van het betreffende erfgoed. Van Gogh Brabant is ook hier niet een 'handhavingsinstantie', maar wel de partij die permanent het 'culturele geweten' levend houdt.

Als basis voor het culturele geweten rondom het erfgoed van Vincent van Gogh wordt in 2017 de 'Erfgoed-gedragscode' opgesteld (zie ook het Ontwikkelplan 2016). Deze gedragscode is

⁵ 'Handboek' is in deze fase en werktitel.

van toepassing op alle Van Gogh Monumenten. De erfgoedlocaties, de eigenaren van de Van Gogh Monumenten, de gemeentes en andere relevante stakeholders worden gestimuleerd deze gedragscode te ondertekenen en vooral ook na te leven.

Op dit terrein werkt Van Gogh Brabant intensief samen met Erfgoed Brabant. Voor de inzet van de juiste expertise bij de toepassing van de kwaliteitsbewaking is Monumentenhuis Brabant een geschikte partner.

Samen met de genoemde partners wordt twee keer per jaar een bijeenkomst georganiseerd om de status van de monumenten te bespreken en te rapporteren aan het bestuur van Van Gogh Brabant en de gemeenten die de erfgoedgedragscode hebben ondertekend. In de dagelijkse werkzaamheden krijgt de locatiemanager een signalerende functie zodat de organisatie, indien nodig, direct kan acteren op het naleven van de afspraken.

Structuur

De kwaliteitsbewaking is een verantwoordelijkheid die als eerste onder de algemeen directeur valt. Deze werkt vervolgens het proces van kwaliteitsbewaking aan:

1. Algemene directeur
2. Locatiemanager
3. Curator
4. Team van Experts

De algemeen directeur realiseert en onderhoudt de samenwerking met de externe partners als Erfgoed Brabant & Monumentenhuis Brabant.

Het verhaal: Becoming Vincent

Op sommige locaties is sprake van meerdere Van Gogh Monumenten (zoals in Zundert, Etten en Nuenen), op andere locaties is er wellicht één Van Gogh Monument dat in het oog springt. Maar waar de monumenten zich ook bevinden en of het er nu veel of weinig zijn, ze vertellen allemaal een verhaal. En tezamen vertellen de Van Gogh Monumenten in Brabant (en ook in de rest van Nederland) vooral het *wordingsverhaal* van Vincent van Gogh; de ontwikkeling van kind tot volwassene, van dolende zoeker tot bevoegen kunstenaar: *Becoming Vincent*.⁶

De Van Gogh Monumenten vertellen het verhaal over de wording van een genie; over de wording van een van 's werlds meest geliefde kunstenaars. Van de geboorte in Zundert en het opgroeien als protestant in een voornamelijk katholieke omgeving, via de pubertijd op weg naar zijn roeping (eerst een kerkelijke roeping, later pas het kunstenaarschap). We volgen het verhaal in Etten en daar gaat het over zijn worstelingen: met zijn ouders, met zijn gevoelens, met het geloof, uitmondend in de definitieve keuze om kunstenaar te worden. Vervolgens gaat het verhaal richting Nuenen. Daar, aangemoedigd door zijn broer Theo, gaat het vooral over de wording van de kunstenaar met zijn eerste meesterwerk: de Aardappeleters. Vincent is kunstenaar geworden, klaar om de stap naar de grote kunstwereld te zetten, klaar voor Parijs, klaar voor Frankrijk.

En daar, in Frankrijk, weerspiegelen de Van Gogh Monumenten dan ook het verhaal over wat Vincent *is geworden*. In Frankrijk gaat het over *Being Vincent*: de visionaire, grensverleggende, autonome schilder. Maar in Brabant begint het, hier is het nog *Becoming Vincent*.

HIER SPREKEN DE VAN GOGH MONUMENTEN

In het Amsterdamse Van Gogh Museum en in het Kröller Müller Museum wordt het verhaal van Vincent van Gogh via zijn kunstwerken en brieven verteld. In Brabant (en op een aantal andere plekken in Nederland) vertellen we het verhaal via zijn cultureel erfgoed; hier spreken de *Van Gogh Monumenten*. Via deze gebouwen, objecten en landschappen kom je heel dicht bij Vincent van Gogh. Hier voel en ervaar je de jonge Vincent als nergens anders.

Van Gogh Brabant wil het *wordingsverhaal* van Vincent van Gogh op een kwalitatief hoog niveau vertellen aan een zo groot mogelijk publiek. De Van Gogh Monumenten helpen ons daarbij. Het Van Gogh Monumenten Handboek geeft de inhoudelijke kaders aan. Vanuit die kaders laten wij de monumenten spreken door enerzijds communicatiemiddelen in te zetten en anderzijds bij een aantal monumenten presentatiefuncties te ontwikkelen of te versterken.

Communicatie (voor alle Van Gogh Monumenten)

- **In beeld brengen** en bewust maken van de Van Gogh Monumenten (bewegwijzering, markering, communicatie en marketing)
- **Verdiepende informatie** bij en verwijzend naar de Van Gogh Monumenten (op locatie en online, apps, iBeacons, etc).
- **Onderling verbinden**: via gecureerde routes (wandelen, fiets, auto); van lokaal tot internationaal.

⁶ In april 2014 presenteerde NHTV Breda een rapportage waarin de verhaallijn van Van Gogh in West-Brabant als "*Becoming Vincent*" werd betiteld. Deze titel dekt volgens ons goed de lading van het verhaal over Van Gogh in heel Brabant. *Becoming Vincent* is bovendien toepasbaar op het verhaal achter de overige Van Gogh-locaties in Nederland. We stellen voor om *Becoming Vincent* als *overall titel* over te nemen voor de verhaallijn in Nederland.

Presentatiefuncties (voor een beperkt aantal Van Gogh Monumenten)

Aan de meest cruciale Van Gogh Monumenten in Brabant is (of wordt) steeds een *presentatiefunctie* gekoppeld. De komende jaren wordt deze (deels bestaande) presentatiefunctie versterkt en uitgebreid. De presentatiefuncties zijn nu: de geboorteplek (Het Van Gogh Huis) in Zundert, de Van Gogh Kerk in Etten, het Vincentre in Nuenen. Daarnaast heeft ook het Noord-Brabantsmuseum, met een aantal originele werken, een Van Gogh-presentatiefunctie.

De presentatiefuncties zetten in op...

- Exposities
- Reconstructies
- Experiences
- Educatie
- Verdiepende programmering

Uitgangspunten

Bij het vertellen van het verhaal over Vincent van Gogh hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. *Becoming Vincent*

Alle monumenten *tezamen* vertellen het wordingsverhaal van Vincent van Gogh: *Becoming Vincent*. De monumenten lichten elk een of meerdere *aspecten* uit van het leven en werk van de zich ontwikkelende kunstenaar. Ook wordt relevante cultuur-historische context geboden.

2. *Verbonden met monument*

We verbinden de (grote en kleine) verhalen zoveel mogelijk met de *inhoudelijke betekenis* van de Van Gogh Monumenten: een geboorteplek vertelt het verhaal over de geboorte en kindertijd, een kerk vertelt het verhaal over de geestelijke binnenwereld, een atelier over zijn vakmanschap, etc. Soms kan dit verhaal worden verteld in of vlakbij het monument, soms moet dat elders of zelfs met name digitaal/apps.

3. *Context biedend*

Het verhaal over de wording van het genie Vincent van Gogh is per definitie ook een verhaal over de context waarin hij opgroeide; over de wereld om hem heen. Door de wereld om hem heen beter te leren kennen, leren we ook de kunstenaar beter kennen; begrijpen. Met 'de wereld om hem heen' bedoelen we de mensen om hem heen, maar ook de cultuur en het *grotere plaatje*: de tijd waarin hij leefde. Het streven is om alle verhaalonderdelen verbonden aan de verschillende monumenten tezamen met deze 'context' te presenteren.

4. *Aanvullend*

De verhalen die in of bij de verschillende Van Gogh Monumenten worden verteld vullen elkaar aan. Elk monument licht een ander aspect uit dat juist op de betreffende locatie (en niet elders) wordt uitgediept. Zo vertellen de verschillende monumenten gezamenlijk een compleet verhaal.

5. *Educatief*

We streven er nadrukkelijk naar om het verhaal achter de Van Gogh Monumenten ook bij een jonger publiek te laten landen. Zeker ook bij de inwoners van de betreffende regio. Juist bij hen is het van belang om zich bewust te zijn van de betekenis van het erfgoed. We werken hierbij samen met de meest relevante organisaties voor erfgoed en erfgoed- en kunsteducatie, zoals Erfgoed Brabant en Kunstbalie.

6. *Europese dimensie*

Het verhaal dat we presenteren wordt daar waar mogelijk gekoppeld aan het Europese verhaal rond Van Gogh. Van Gogh is bij uitstek een Europeaan. Zijn leven en werk in Brabant verbindt hij met verschillende andere gebieden in Europa. We doen dit mede in het kader van het Europees Erfgoed Label dat een of meer locaties kunnen verwerven.

7. **Internationale kwaliteit**

We hanteren een hoog kwaliteitsniveau; wat we doen, doen we goed; op een internationaal niveau zodat geen enkele bezoeker teleurgesteld is over de kwaliteit van wat hij of zij ziet en ervaart.

8. **Centraal geregisseerd**

Om de verschillende Van Gogh Monumenten opgeteld daadwerkelijk één groot verhaal te laten vertellen, is onderlinge afstemming noodzakelijk. Daarom is het streven om alle lokale en digitale uitingsvormen van het verhaal, onder een vorm van regie en kwaliteitsbewaking te brengen van de curator(en) van Van Gogh Brabant (zie volgende hoofdstuk). Lokale Van Gogh Monumenten die formeel niet onder Van Gogh Brabant vallen, worden gemotiveerd om zoveel mogelijk toch in die regie, kwaliteit en verhaallijn *Becoming Vincent* mee te gaan.

9. **Lokaal draagvlak**

De betrokkenheid van de lokale gemeenschap is essentieel voor het levend houden en doorgeven van 'het verhaal'. Lokale vrijwilligers zijn belangrijke ambassadeurs.

10. **Centraal gefinancierd**

Om te voorkomen dat elke locatie en elk Van Gogh Monument voor de financiering van de invulling van het verhaal (voor exposities of publieksroutes bijvoorbeeld) moet aankloppen bij fondsen en andere financiers, worden centraal fondsen geworven. Mede daarvoor wordt een zelfstandige 'Van Gogh Heritage Foundation' in het leven geroepen.

Projecten

Hoe vertellen we het verhaal
Becoming Vincent?

En met welke projecten brengen we
Vincent bij het grote publiek?

Overzicht Projecten

Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten wordt op verschillende manieren, met verschillende projecten, het verhaal *Becoming Vincent* verteld. Voordat we in dit deel nader ingaan op een aantal van die projecten, geven we eerst een overzicht van wat Van Gogh Brabant de komende jaren aan projecten zal realiseren. We laten daarmee zien dat de verschillende projecten onderdeel zijn van een grotere strategie; een groter verhaal.

Ook al zijn de projecten onderdeel van een groter geheel, ze kunnen gefaseerd en vaak ook afzonderlijk worden gerealiseerd en gefinancierd. Sommige projecten starten in 2017 al, andere een of twee jaar later. Het streven blijft om in 2020 alle projecten die we hieronder opsommen gerealiseerd te hebben.

Basis (voorwaardelijk)

- **Lijst:** Het opstellen en publiceren van de lijst Van Gogh Monumenten.
- **Handboek:** Het opstellen en beschikbaar stellen van het *handboek* waarin de verhalen bij de verschillende Van Gogh Monumenten zijn beschreven en de monumenten worden gevalideerd (waarom zijn ze belangrijk?);
- **Online-data:** Het ontwikkelen van de ontsluitingssysteem voor de online-data over de Van Gogh Monumenten (uit Handboek), beschikbaar voor verschillend toepassingen (Apps, ibeacons, etc.);
- **Erfgoed-gedragscode:** het opstellen van een erfgoedgedragscode gerelateerd aan de Van Gogh-monumenten.
- **Convenant:** gemeentes met Van Gogh Monumenten onderteken samen met Provincie Noord-Brabant een convenant ter bescherming van deze monumenten.

Verdieping

- **Educatie:** Vincent van Gogh is in de canon van Nederland opgenomen. Echter is onderwijs over Van Gogh geen vanzelfsprekendheid. Nieuwe educatieprogramma's op locatie, gekoppeld aan bezoek zijn cruciaal voor de latere het cultuurbesef van huidige en toekomstige generaties. Bestaande educatieve applicaties worden geupdate en herzien voor hedendaags gebruik waarbij de storyline van *Becoming Vincent* centraal staat. Ook het talent-ontwikkelingsproject de Nieuwe Vincent krijgt een update.
- **Online:** het via verschillende webplatforms en databaseapplicaties zoals de Brabantcloud en Europeana (verder) ontsluiten van het verhaal
- **Routes:** Het verder ontwikkelen en verbeteren van de bestaande Van Gogh Routes; o.a. door koppelen van de Van Gogh Monumenten aan Van Gogh Routes, en de landelijke 'Knooppuntenroute'.
- **Luisterpalen en Kijkdozen:** (door) ontwikkeling fysieke applicaties die ter plekke bezoeker verdiepende informatie geven in woord en beeld;
- **Exposities:** (thema-)tentoonstellingen die aspecten van het leven en werk van Vincent van Gogh uitlichten. Op initiatief van en in samenwerking met museale instellingen, met name Het Noordbrabants Museum.

Presentatiefuncties

Hoewel we uiteindelijk via *alle* Van Gogh Monumenten in Nederland het verhaal van Becoming Vincent willen vertellen, starten we in 2017 op drie locaties die grote betekenis hebben in het leven van de jonge Vincent: Zundert, Etten en Nuenen. We ontwikkelen voor elk van de locaties een programma van projecten dat de presentatiefunctie van deze drie locaties versterkt en uitbreidt en dat onderling op elkaar aansluit.

Op alle drie de locaties wordt zowel de locatie ontwikkeld/vernieuwd (aanbouw, uitbreiding of verbouwing) als de inhoudelijke, vaste presentatie. Sommige elementen (projecten) op deze locaties kunnen reeds in 2017 starten, anderen worden in 2018 of 2019 gerealiseerd.

De drie presentatielocaties waar we nu mee starten en op de volgende pagina's uitwerken, belichten elk een ander aspect uit het verhaal Becoming Vincent:

Zundert

Welkom in de wereld van Vincent van Gogh
Welkom in 1853; Kinderjaren

Etten

Kijken in de ziel van Van Gogh
Het begin van het kunstenaarschap

Nuenen

Van Gogh opzoek naar de Mens
Bereiken van het meesterschap

Op de andere Van Gogh-locaties starten we in een latere fase met de ontwikkeling ter plaatse. Wel worden nu soms al inhoudelijke projecten gerealiseerd. Zo worden vanuit Tilburg (rond Vincent's Tekenlokaal) cultuureducatie- en talentontwikkelingsprojecten ontwikkeld. En uiteraard ontwikkelt Het Noordbrabants Museum kleine en grote exposities rond het leven en werk van Van Gogh. De komende jaren wordt gewerkt aan de realisatie van projecten in onder andere Tilburg, 's-Hertogenbosch en Breda. Deze projecten worden t.z.t. toegelicht.

Tilburg

De techniek van het vak
Kunsteducatie, Talenten ontwikkelen

's-Hertogenbosch

Kunstenaar in Brabant
Het Noordbrabants Museum

Breda

Bakermat van de Van Gogh Familie
Exposities, Van Gogh Monumenten

Zundert

Plek in levensloop

Zundert markeert in veel opzichten het begin voor Vincent van Gogh; het begin en de bron. Hier, in dit boerendorp aan de rand van Nederland, werd Vincent van Gogh op 30 maart 1853 geboren. Hier groeide hij op in een protestants domineesgezin binnen een grotendeels katholieke omgeving. Vincent woonde hier tot zijn 16^e levensjaar. Door de cultuur van het gezin en het dorp, maar ook door de uitgestrekte natuur in de omgeving, werd Vincent sterk gevormd. Niet alleen als mens, maar ook als toekomstig kunstenaar. De thema's die hij later koos voor zijn tekeningen en schilderijen voeren terug op zijn eerste levensjaren. De hardwerkende boeren op het land, de bloemen en de boomgaarden waren de motieven waartussen hij was opgegroeid. Hij was begaan met de eenvoudige mensen. Voor hen wilde hij kunst maken. Vincent zou in zijn leven nooit loskomen van deze bron: het leven in Zundert bleef hem tekenen.

Mogelijke Van Gogh Monumenten

- Geboorteplek en tuin + welput (Het Van GoghHuis)
- Kerkje (protestante kerk)
- Graf broer 'Vincent van Gogh'
- Omliggende landgoederen

Sterke kanten

- Geboorteplek
- Aantrekkingskracht (bedevaartsoord)
- Vincent van GoghHuis biedt potentiële *ruimte* voor presentaties
- Kerkje en graf broertje

Zwakke kanten

- Beperkte aanwezigheid van authentiek erfgoed (niet het huis, wel de plek)
- Weinig historische elementen in dorp aanwezig
- Ver weg van overig aanbod (beleving toeristen)

Huidige presentatie

- Er is destijds gekozen om naast een bescheiden Van Gogh-presentatie, vooral in te zetten op de presentatie van hedendaagse kunst/kunstenaars in relatie tot Van Gogh.
- Huidige vaste expositie (uit 2008) over Van Gogh is verouderd en kampt met technische mankementen.
- De originele plek van het woonhuis van Van Gogh (Markt 26) wordt gedomineerd door een restaurant en presentaties van hedendaagse kunst.
- Publiek dat echt voor de 'geboortegrond' komt, heeft andere verwachtingen.

Doelstelling

Het vergroten van het publieksbereik naar minimaal 50.000 in 2020

TWEE FASES VAN ONTWIKKELING

De ontwikkeling van het Van GoghHuis in Zundert willen we faseren. We zien daarbij twee fases voor ons:

1. Verregaande herinrichting binnen bestaande bouw (gericht op vaste opstelling)
2. Realisatie aanbouw in de tuin (gericht op wisseltentoonstellingen en evenementen)

In dit plan focussen wij ons op de eerste fase: het realiseren van een aantrekkelijke vaste opstelling met expositie en een aantal belevingselementen. Door ruimte voor wisseltentoonstellingen nu tijdelijk op een andere, nabije locatie te realiseren (en in een tweede fase in de nieuwe aanbouw) ontstaat er nu reeds ruimte voor een sterke vaste opstelling.

INHOUDELIJKE STRATEGIE

Zoals we in de 'uitgangspunten' al aangaven, laten we de Van Gogh Monumenten leidend zijn bij het vertellen van het verhaal. Het onderwerp dat Zundert (het Van GoghHuis) kenmerkt is in één woord *het begin*. Het begin van een opmerzaam leven; de proloog. Hier maken we kennis met Vincent en zijn familie; we maken kennis met zijn tijd en de wereld om hem heen. In Zundert begint het verhaal van Vincent van Gogh.

Alle presentaties en middelen worden ingezet op het vertellen van met name dit verhaal. We ontwikkelen de locatie en zijn inhoud zodanig dat deze aantrekkelijk is voor een internationaal publiek. Dit is ook nodig omdat mensen van over de hele wereld met een stevige verwachting naar Zundert komen: hier begint het bijzondere leven van Vincent van Gogh!

Zundert wordt gepositioneerd als '**Welkom in de wereld van Vincent van Gogh**'. Hier begint die wereld. Hier begint de ontdekkingstocht naar Van Gogh.

We introduceren Vincent van Gogh middels een tijdlijn en een samenvatting van zijn (nog komende) levensverhaal, mogelijk geïllustreerd met highlights uit de vele 'biopics'. In Zundert zetten we ook in (mede door het ontbreken van authentiek erfgoed) op **het verdiepen van de (externe) cultuurhistorische context**. Of om het simpel te zeggen: hoe zag de wereld buiten van Gogh eruit? Dichtbij en veraf. Cultureel, fysiek, historisch. In wat voor wereld groeide hij op? Welke wereld zou zijn leven zo bepalen (deterministisch).

We schetsen het leven in de tweede helft van de 19^e eeuw zoveel mogelijk door de ogen van de kunstenaar; we gebruiken o.a. brieven en werken van Van Gogh om het beeld van deze tijd neer te zetten.

WISSELTENTOONSTELLINGEN

Tot nu toe werden in het Van GoghHuis, naast de vaste opstelling, regelmatig projecten en wisseltentoonstellingen gerealiseerd gericht op hedendaagse kunst. Daarbij was Van Gogh altijd de inspiratiebron. Deze lijn van wisseltentoonstellingen wordt in Zundert doorgezet. De komende jaren gaat het daarbij echter niet meer uitsluitend om hedendaagse kunst. Er worden ook tentoonstellingen gemaakt die ingaan op verschillende thema's uit het leven en werk van de kunstenaar. Bijvoorbeeld een tentoonstelling over *bloemen & Van Gogh* – hoe toepasselijk in Zundert, de plek van het wereldberoemde Bloemencorso.

Omdat ruimte nodig is voor de verregaande herinrichting en realisatie van de vaste opstelling, worden de wisseltentoonstellingen, tijdelijk elders in het dorp ondergebracht, op een locatie nabij het Van GoghHuis. Wanneer in een tweede fase een aanbouw bij het Van GoghHuis is gerealiseerd, kunnen aan Van Gogh gerelateerde wisseltentoonstellingen weer binnen het Van GoghHuis worden gerealiseerd.

De activiteiten gericht op *hedendaagse kunst* worden losgekoppeld van Het Van GoghHuis. Ze vinden plaats in de Van GoghGalerie & Gastatelier. De Van GoghGalerie wordt ondergebracht in een separate stichting, die ook separaat financiering werft.

HERINRICHTING ROND DE GEBOORTEGROND

Bij de nieuwe inrichting wordt de geboortegrond van Vincent (Markt 26) het centrale gegeven waaromheen de expositie is opgebouwd. Het pand dat letterlijk op de plek van zijn geboortehuis wordt de spil. Een nieuwe vaste expositie wordt ingericht op de 1ste verdieping van Markt 26 (nu de ruimte voor wisselexposities).

Behalve de eerste verdieping zijn meer ruimtes in het pand op de geboortegrond geschikt te maken voor verschillende vaste presentatievormen. Bijvoorbeeld het kamertje boven (nu kantoor restaurant) voor de inrichting van een (droom)*experience* van Vincents slaapkamer. Het restaurant dat nu nog de gehele begane grond beslaat, wordt aangepast en krijgt nadrukkelijk ook een functie die het verhaal ondersteunt. Zo wordt de voorkamer van deze benedenverdieping (nu nog restaurant) opnieuw ingericht als de 'ontvangstkamer van de dominee'. Hoewel niet oorspronkelijk ademt dit gedeelte van het huis de sfeer uit de tijd dat Van Gogh hier als kind om de hoek van de deur meeluisterde naar de gesprekken die kerkgangers hier met zijn dominee-vader voerden. We horen die gesprekken als het ware terug.

Uiteraard zal het aanpassen van de voorkamer in overleg en afstemming moeten gebeuren met de huidige uitbaters van het restaurant.

De huidige expositie en videoruimtes van Markt 27 (op de 1^e verdieping) worden eveneens gebruikt voor een vaste opstelling (expositie, interactiviteit, etc).

De aangebouwde Van GoghKamer (achter Markt 27) blijft in gebruik als multifunctionele ruimte voor educatie (schilderworkshops), exposities en ontvangsten. Daarbij wordt het echter ook een filmzaal voor een meertalige introductiefilm over Van Gogh en Zundert. Deze film wordt vertoond ter voorbereiding van het bezoek.

De tuin (met waterput) blijft een belangrijke locatie, ook als bij de realisatie van Fase 2 hier deels een expositieruimte wordt gerealiseerd. De tuin is in zekere zin nog authentiek.

Het Van Gogh Documentatiecentrum (met bibliotheek) heeft meer ruimte nodig. Die ruimte wordt gerealiseerd in fase 2. Tot die tijd wordt door herindeling ruimte gewonnen. Bijvoorbeeld door de voorkamer van het restaurant te benutten als leesruimte. Ook in en rond de ruimtes van de vaste expositie kunnen tijdelijke oplossingen worden gevonden.

Bij de realisatie van de nieuwe inrichting wordt de klimaatinstallatie, verlichting en beveiliging, aangepakt, waardoor beter wordt voldaan aan de eisen van het Museumregister en bruikleenverkeer wordt vergemakkelijkt.

In de 2^e fase, wanneer een uitbouw in de tuin is gerealiseerd, ontstaat er weer ruimte voor wisseltentoonstellingen binnen het complex van het Van GoghHuis.

Behoefte aan authentieke objecten

Hoewel er op dit moment nog weinig authentieke objecten in het Van GoghHuis aanwezig zijn, is het wel een langere termijn streven om te groeien naar een collectie van authentieke objecten, variërend van foto's, documenten, voorwerpen en meubelstukken van Van Gogh en zijn familie tot originele werken van Vincent. Zo wordt tegemoetgekomen aan de verwachting van een groot deel van het publiek dat er originele stukken van Van Gogh te zien zijn.

INHOUDELIJKE AANDACHTSVELDEN

1. Gezin en Geboortehuis

Zundert is bij uitstek de locatie om de persoon van Van Gogh, zijn gezin en geboortehuis te introduceren. In wat voor familie wordt Van Gogh geboren? Hoe zag dat gezinsleven eruit? Hoe zag zijn geboortehuis er van binnen en van buiten uit? En zijn slaapkamer? Wat dacht de jonge Vincent wanneer hij op zijn bed lag en naar de zoldering staarde?

2. Lokale cultuur

Zundert biedt de aanleiding en de ruimte om vooral ook in te gaan op de *culturele context* waarin Van Gogh leefde:

- a. Het dorp (een dorp uit die tijd)
- b. Protestanten en katholieken
- c. De positie van de dominee

3. De Wereld (1853 – 1869)

Zundert is bij uitstek ook de plek om de grotere wereld van 1853 - 1869 te schetsen. In deze wereld kwam Vincent van Gogh ter wereld. Een beeld van die grotere wereld helpt bezoekers om Van Gogh ook in zijn tijd te plaatsen. Mede met behulp van werken en brieven van de kunstenaar brengen we de bezoeker terug in de tijd.

- a. Welkom in 1853, welkom in het midden van de 19^e eeuw
- b. Een wereld in verandering (begin van industrialisatie, armoede, groeiende onvrede)

- c. Tijdgenoten (het was de tijd van... en van...)
- d. Tijdlijn en beknopt levensverhaal

4. Vincent groeit op

Vincent leefde 16 jaar in Zundert. Deze jeugdijaren worden in Zundert dan ook geschetst. We leren veel over de jonge Vincent. Speciale aandacht is er voor...

- a. Liefde voor de natuur
- b. Een aparte jongen

ELEMENTEN VASTE OPSTELLING

Hieronder benoemen we de elementen of middelen die bovenstaande aandachtsvelden vertalen naar het publiek.

Introductiefilm

In een introductiefilm (meertalig) wordt Vincents jeugd in beeld gebracht en hoe dit hem heeft gevormd tot de wereldberoemde kunstenaar. Het is voor een stuk biografisch, over zijn familie, het protestantse geloof, zijn doodgeboren broertje; het beschrijft het dorp, het boerenleven en de natuur; de inspiratie tot zijn latere meesterwerken.

Pand Markt 27

Op de eerste verdieping van het pand Markt 27, in de vertrekken waar nu de kleine, interactieve expositie over Van Gogh is gevestigd, komt ruimte voor een introductie op het leven van Van Gogh. Via een aantal highlights uit de cinematografie, een tijdlijn en een tijdsbeeld van midden 19e eeuw kom je de wereld van Van Gogh binnen. De ruimtes ademen een andere tijd. Door de ogen van de jonge Vincent (zijn werk, brieven, ideeën) zien, leren, ervaren we het leven van 125 jaar geleden. Daarmee kunnen we de kunstenaar in zijn tijd plaatsen; daarmee ontstaat enerzijds meer begrip voor de mens Van Gogh, maar anderzijds kan ook de grote sprong die hij voor de kunstgeschiedenis betekende beter worden gezien. Een van de eerste moderne kunstenaars in een nog pre-moderne wereld.

Markt 26, eerste verdieping

De nieuwe vaste expositie op de 1ste verdieping Markt 26 wordt gecentreerd rondom een grote interactieve maquette van het oorspronkelijke geboortehuis. Geen type Madurodam, maar een high tech 3-d bouwwerk, waarbij via audioguide en 'occulus rift' ervaring het gebouw werkelijk verkend en doorleefd kan worden. Uitgangspunt is de informatie uit het boek van Frank Kools ('Als een boer van Zundert', 1990). De bestanden uit de game 'Van Gogh's Zundert' (game academy) kunnen hierbij ook worden benut. De maquette toont niet alleen informatie, maar vertelt ook verhalen over Vincent kindertijd in dit huis. De biografie van Naifeh & Smith biedt hiervoor nuttige informatie. Voor de vernieuwende techniek van de 3-d beleving wordt contact gezocht met innovatieve bedrijven. Het onderstel van de maquette kan deels worden benut voor ladenvitrines, waarin documenten zoals het dagboek van moeder Van Gogh kunnen worden geëxposeerd. Op de wand worden oude prenten en de bekende foto van het oorspronkelijke geboortehuis geëxposeerd (zie foto).

Elders in de ruimtes op de 1^e verdieping gaat het verhaal verder. Aan de Marktzijde wordt een beeld getoond van het dorp Zundert uit de tijd van Van Gogh d.m.v. een grote raamvitruine met oude foto's uit eigen collectie en bruiklenen. De tuinzijde geeft een kijk op de gereconstrueerde

tuin, met daarbij in vitrine de inspiratie van Vincents moeder (Boek 'Autour de mon jardin', foto's e.d.). Aan de lange wand kan het familie-album worden getoond. In het kabinet komt een geklimatiseerde vitrine waarin originele werken van Van Gogh kunnen worden geëxposeerd.

Oorspronkelijke geboortehuis op locatie Markt 26

Vincents slaapkamer, zolder Markt 26

Het kamertje boven (als het beschikbaar komt) wordt ingericht als Vincents slaapkamer. Geen nepreconstructie, maar een intense audio- en beeldervaring. Een ruimte waar bezoekers zich een moment kunnen wanen in Vincents bed en dromen zoals hij dat gedaan zou kunnen hebben. Als referentie denken we hierbij aan de audio die Saskia Olde Wolbers heeft gemaakt voor het huis in Londen. Maar natuurlijk ook aan het sterfkamertje in Auvers-sur-Oise. Dit wordt een 'experience' die mensen nog lang zal heugen.

Ontvangstkamer, Begane grond Markt 26

Aan de voorkamer van het restaurant willen we de functie teruggeven die hij had als ontvangstkamer van dominee Van Gogh (na de zondagdienst). We willen er authentieke meubels plaatsen, boekenkasten met Van Gogh literatuur en (protestantse) boeken die zijn vader las, prenten uit zijn kunstverzameling (de litho's die nu in de vaste expositie hangen). Hier krijgen we iets mee van de gesprekken van de kerkgangers die zondags na de kerkdienst van dominee-vader Van Gogh hier voerden. We proeven de sfeer...

Centraal een grote ronde tafel, waaraan koffie met Van Goghgebak genuttigd kan worden en uiteraard ook exclusief geluncht en gedineerd. De glazen wand met amandelbloesem kan desgewenst geopend of gesloten worden. Ook voor dit plan is afstemming met de uitbaters van het restaurant noodzakelijk.

AANKOOP MARKT 28

Op het moment van voltooien van dit plan, heeft zich een mogelijkheid aangediend om het pand Markt 28 te verwerven en toe te voegen aan het Van GoghHuis. Door de toevoeging kan op de eerste verdieping de vaste expositie (aansluitend op Markt 27) verder worden uitgebreid en versterkt. Bovendien ontstaat meer ruimte voor een educatie en het documentatiecentrum. Door de toevoeging van het pand Markt 28 aan het complex, kunnen beter grotere bezoekersstromen worden verwerkt.

Ondanks dat het op het moment van schrijven nog niet duidelijk is hoe en wanneer het pand wordt verworven, willen we in deze fase toch melding maken van de mogelijkheid. Mogelijk dat namelijk de plannen voor het Van GoghHuis de komende maanden hierdoor nog iets worden uitgebreid.

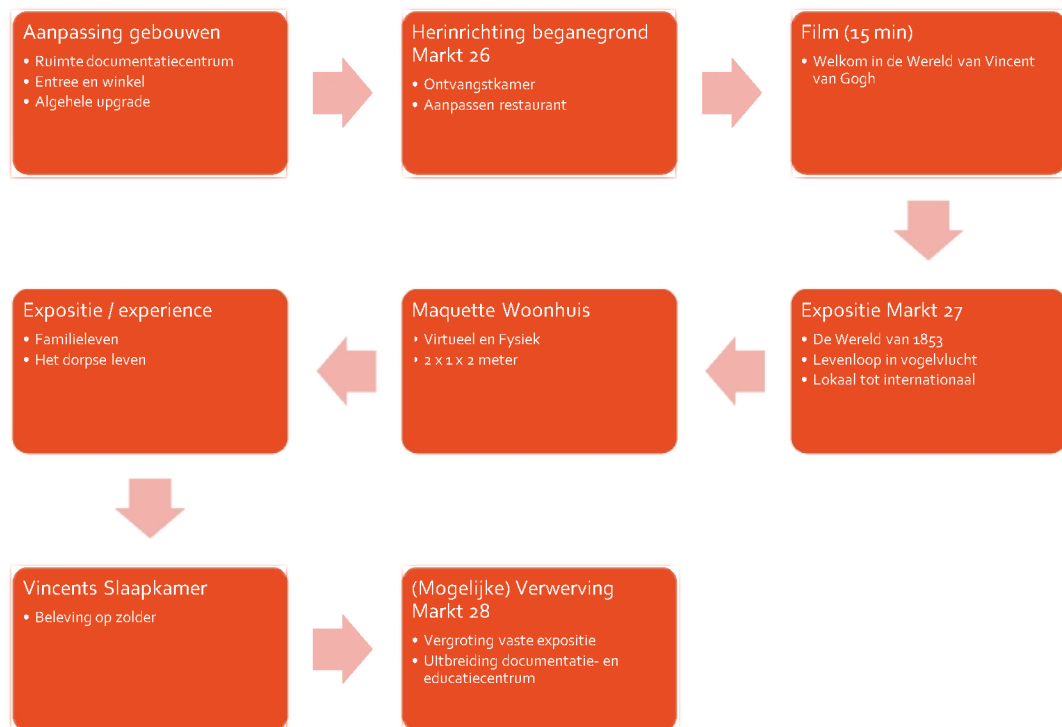
Het mogelijk te verwerven pand Markt 28 (Foto: Google Street View)

BOUWSTENEN

Tot slot vatten we de voorgestelde ontwikkeling samen aan de hand van *bouwstenen*. Deze bouwstenen zijn elk afzonderlijk en gefaseerd te realiseren, maar vertonen een grote onderlinge samenhang. Ook zijn zij afzonderlijk (maar liefst als geheel) te financieren. Samen vormen zij dit deel van het Van Goghverhaal.

Sommige bouwstenen zijn sterk afhankelijk van een aanpassingen in het gebouw: er moet daarvoor vooral *ruimte* gemaakt worden; herschikt. Voor de realisatie van deze bouwstenen zijn geen grootscheepse verbouwingen nodig. Bij een significante groei van het aantal bezoekers (boven 50.000) is op termijn wel uitbreiding nodig: een uitbouw in de tuin (fase 2).

Bouwstenen ontwikkeling Van GoghHuis

Etten

Plek in levensloop

Na een langdurige crisis, mislukt als kunsthandelaar en predikant, besluit Vincent van Gogh om kunstenaar te worden. Hij keert terug naar de streek waar hij vandaan komt en trekt in bij zijn ouders in de pastorie, vlak achter de protestante kerk in Etten waar zijn vader dominee is geworden. In een kleine aanbouw aan de pastorie, richt hij zijn eerste atelier in. Hij werkt in deze 'leerkamer' als een bezetene aan studies van boeren en het landschap. Hij vraagt de boeren voor hem te poseren als zaaiers en spitters. Meer dan honderd studies maakt hij in kriet en houtskool. Hij 'ploegt' op zijn tekeningen om zelfstandig het vak onder de knie te krijgen. Zijn missie wordt echter verstoord wanneer hij hopeloos verliefd wordt op een nicht die tijdelijk bij hen intrekt. Het zorgt voor een hoogoplopende ruzie met zijn vader. Als Vincent dan met Kerstmis weigert ter kerke te gaan, wordt hij door zijn vader het huis uit gezet. Vincent gaat in Den Haag lessen volgen bij zijn neef, kunstenaar Anton Mauve.

Centrale verhaallijn

De binnenwereld van Vincent; kijken in de ziel van een genie; wie is die man; innerlijke strijd: dominee of kunstenaar (de kunstenaar wint het); verliefdheid; strijd met zijn ouders (vader); breuk met de kerk.

Mogelijke Van Gogh Monumenten

- Van Gogh Kerk
- Locatie Pastorie en eerste Atelier
- Kosterwoning
- (Dokters)Woning, Markt 17, Etten
- Kerkhof
- Landschappen in de omgeving
- 't Heike / Sint Willebrord

Sterke kanten

- Kerk, authentiek Van Gogh Monument: met orgel en kansel
- Locatie van pastorie en eerste atelier
- Voor het eerst overtuigd om kunstenaar te worden
- Fysieke ruimte voor ontwikkeling (er kan hier wat!)

Zwakke kanten

- Beperkte aanwezigheid van authentiek erfgoed
- Eerste atelier is er niet meer
- Nog te weinig aanbod in dorp voor aantrekking (internationale) toeristen
- Organisatie draait op en is afhankelijk van beperkte (in omvang) groep van doorgaans wat oudere vrijwilligers

Huidige presentatie

De huidige presentatie speelt zich vooral af in de Van Goghkerk, de kerk waar vader Van Gogh preekte. In de grotendeels lege kerk zijn met name nog het orgel en de preekstoel authentieke getuigen van de tijd waarin Van Gogh de kerk bezocht.

Enige jaren geleden zijn in de hoge ramen van de kerk moderne glas in lood-ramen aangebracht die de zoektocht van Van Gogh uitbeelden. In de kerk is ook een (video) animatie te starten die in een aantal minuten het leven van de jonge Van Gogh in Etten schetst. Aan de wanden hangen tableaus waarop tekst en uitleg gegeven wordt over de 'Ettense periode'.

In het voorportaal van de kerk en op de begane grond van de aangrenzende toren zijn nog wat elementen die ingaan op het leven van de kunstenaar. Ook is er het oorspronkelijke en werkende uurwerk van de kerktoren nog te zien.

In twee losse gebouwtjes, half bij en tegen de kerk aan, is de entree en een kleine ruimte om films te kijken. De expositie in de Van Goghkerk trekt jaarlijks zo'n 2.000 betalende bezoekers.

De kerk moet vooralsnog ook beschikbaar blijven voor evenementen, (gemeentelijke) bijeenkomsten, trouwerijen en concerten. Ook voor Van Gogh Brabant kunnen 'Van Gogh Concerten in de Van Gogh Kerk' een interessante extra propositie voor bezoek vormen.

Het is bijzonder dat lokale vrijwilligers de kerk al zo'n invulling hebben kunnen geven. Echter, voor groei in het bezoekersaantal en voor het ook aan vele toekomstige generaties doorgeven van dit Van Gogh Monument is meer nodig.

Doelstellingen

Het vergroten van het publieksbereik naar minimaal 20.000 in 2020

INHOUDELIJKE STRATEGIE

We kiezen ervoor om het meest manifeste Van Gogh Monument in Etten als uitgangspunt te nemen: de Van Gogh Kerk. Waar het in Zundert nog vooral ging over de buitenwereld, hier in Etten, en juist in deze kerk, komt de 'binnenwereld' van Vincent tot leven komen. Het wordt een overweldigende ervaring – een 'experience' – die een kijkje in de ziel van het genie geeft. Juist een kerk leent zich daar goed voor. En dit is de kerk die Vincent bezocht, waar hij zijn vader op de kansel zag en hoorde preken, waar het orgel hoorde donderen... maar het is ook de kerk die hij de rug toe keerde. Hier zien en ervaren we de innerlijke strijd die de jonge Vincent leverde voordat hij definitief besloot kunstenaar te worden. Het gaat hier letterlijk over geloof, hoop en liefde.

Door geen tentoonstelling, maar een experience in de kerkzaal te realiseren, komt het verhaal op een indringende manier binnen bij het publiek. Maar er is nog een reden om juist deze vorm van vertelkunst juist op deze locatie te kiezen: de benodigde techniek in de kerkzaal (licht, beamers en geluid) wordt discreet weggewerkt. Daarmee kan de kerk met minimale aanpassing beschikbaar worden gemaakt voor activiteiten van derden (o.a. de gemeente).

Om op deze plek het verhaal over de *binnenwereld* van Vincent van Gogh over te kunnen brengen is een bouwkundige ingreep noodzakelijk: een grotendeels glazen aanbouw langs de zijkant van de kerk, vanaf het entreegebouw tot en met de deur onder de toren. Er is namelijk ruimte nodig om dit bijzondere verhaal van Van Gogh in te leiden bij de bezoeker. Vooral ook het verhaal over Van Gogh en de kerk. Bovendien willen we in deze nieuw ontstane ruimte ingaan op het werk dat Van Gogh in deze periode maakte en het eerste atelier dat hij daarvoor inrichtte.

Het publiek komt via het bestaande entreegebouwtje aan de Markt binnen en kan na de kaartverkoop en garderobe doorlopen naar de nieuwe (aanbouw) expositieruimte. Na enige tijd (en mogelijk ook op vaste time slots) is de bezoeker welkom in de kerk. Via de zij-ingang van bij de toren gaat hij naar binnen.

Op de begane grond onder de toren is een kleine expositie ingericht over de markante historie van deze kerk, die ooit drie keer zo groot was. In het tussenportaal krijgt de bezoeker nadere instructies voor de intensieve, multimediale ervaring die hij weldra zal ondergaan.

Unieke ervaring in de kerkzaal

In de kerk betreden we met behulp van projecties, videomapping, licht en geluid (orgel) het brein van de jonge kunstenaar. We ervaren de strijd; we zien de twijfel, maar ook de euforie van het kunstenaarschap. In ongeveer 10 minuten gaat de bezoeker mee Vincents binnenwereld in. Het begint met een confrontatie met de vader en met het voor Vincent rigide geloof en het eindigt met de keuze voor het kunstenaarschap en het perspectief op de wereld die na de tijd in Etten zou komen.

Een medewerker start met een druk op de knop de volautomatische *experience*.

De kerkzaaldeuren zwaaien open. We zien aan het einde van een overigens verduisterde kerkzaal een fel licht branden dat ons bijna verblindt en even desoriënteert. Er klinkt een stem die ons naar binnen maant. Het publiek loopt enkele passen binnen. Met een klap slaan de kerkdeuren achter ons dicht. We blijven staan. In een voor het overige nog donkere kerk zien we nu de helverlichte kansel in de verte. We horen stemmen... en gezang van de kerkgemeente... we horen een donderpreek van de dominee. De vader van Vincent van Gogh.

Dan, achter ons horen we het orgel aanzwellen. Muziek vult even de ruimte en in het wegsterven ervan horen we de stem van de jonge Vincent. We zien zijn silhouet. De vloer en muren gloeien op. Vincent is verliefd. Verliefd op zijn nicht. We zien beelden van vrouwen, boeren... we horen weer die stem, nu wanhopig. Zijn liefde wordt niet beantwoord.

En daar schalt zijn vader weer van de kansel. Een siddering... een donderslag... een besluit. Vincent breekt met zijn vader, hij breekt met het geloof van zijn vader, hij voelt de onbeantwoorde liefde, er rest hem niets anders dan voorgoed en volmondig te kiezen voor het kunstenaarschap. We zien de kunstenaar koortsachtig aan het werk in zijn eerste atelier dat pal achter de kerk lag... Vincent heeft zijn roeping gevonden. En dan scheurt het plafondgewelf van de kerk open. We kijken omhoog en zien een enorme sterrennacht. De sterrennacht van Vincent van Gogh.

Overweldigd door wat we zojuist hebben ervaren, verlaten we de kerk via de zijuitgang. Daarmee komen we weer terug bij de entree en de expositieruimte.

Eerste Atelier en Pastorie

Pal achter de kerk lag de pastorie en daaraan vast het eerste atelier van Vincent van Gogh. Nu het publiek heeft ervaren welke strijd Van Gogh leverde om tot het kunstenaarschap te komen, is het ook bij uitstek het moment om de plek te betreden waar het ook daadwerkelijk gebeurde: het eerste atelier.

De pastorie en het eerste atelier zijn in donkere tijden echter gesloopt. Om toch in de buurt van de werkende Van Gogh te kunnen komen, wordt een reconstructie van het atelier gerealiseerd.

We kiezen ervoor om deze reconstructie niet op de oorspronkelijke locatie net achter de kerk (naast het kerkhof) te realiseren, maar als 'los huisje' binnen de nieuwe, glazen aanbouw naast de kerk. We doen dat met name omdat een reconstructie op de oorspronkelijke locatie de openstelling en exploitatie bemoeilijkt. Voor een los gebouwtje achter de kerk kunnen lastig *tickets* worden verkocht. Bij openstelling moeten daarbij bovendien ook mensen worden ingezet. Als onderdeel van de *journey* die de bezoeker tijdens zijn bezoek aan de Van Gogh Kerk aflegt, worden deze beperkende factoren ondervangen.

Op de oorspronkelijke locaties van pastorie en atelier pal achter de kerk wordt het 'grondplan' van beide gebouwen in beeld gebracht. Bovendien wordt het *geraamte* van het atelier op de locatie zelf opgetrokken.

Met het markeren van pastorie en atelier wordt ook de 'binnentuin' achter de kerk opgeknapt. Ook het kerkhof wordt hierin betrokken. Er komt hierbij gerichte aandacht voor de plattegrond van Etten-Leur die Vincent in 1876 tekende. Hierop zijn graven te zien die ook vandaag nog op het kerkhof staan: de graven met familienamen Van Eekelen, Kerstens, Gelijns en Prins.

Toren

Een bezoek aan de toren van de Van Gogh Kerk kan een aantrekkelijk onderdeel vormen van het bezoek aan deze locatie. Het uitzicht over 'het land van Van Gogh' is bovenop de toren spectaculair. Echter, vanwege de beperkte doorgangen en de steile, onveilige trappen, kan op dit moment (en zonder forse investeringen in bijvoorbeeld een glazen lift aan de buitenzijde) slechts een heel beperkt aantal mensen onder begeleiding op de bovengelegen verdiepingen worden toegelaten. De omloop van de toren is nog niet veilig genoeg voor het algemene publiek.

Daarom wordt de toren in deze fase (tot 2020) slechts in bescheiden mate betrokken bij de het concept. Op de begane grond wordt een presentatie ingericht die het (soms wachtende) publiek praktisch en inhoudelijk verder voorbereid op het bezoek van de experience in de kerk.

Om ruimte te creëren op de begane grond, wordt het daar nu opgestelde grote uurwerk verplaatst naar de eerste of tweede verdieping van de toren. Bij een toekomstige echte openstelling van de toren, kan dit oorspronkelijke uurwerk een aantrekkelijke *feature* zijn.

In een tweede fase (vanaf 2020) kan de toren na aanpassingen worden betrokken bij het concept en extra aantrekkingskracht uitoefenen op bezoekers aan Etten.

SCHETSEN

Schets: Jobse Groep

BOUWSTENEN ONTWIKKELING VAN GOGH ETTEN

Nuenen

Plek in levensloop

De laatste twee jaar die Vincent in Brabant doorbrengt, verblijft hij in Nuenen. Van 1883 tot 1885. Hij is dan inmiddels een volleerd schilder. Weliswaar nog in de traditie van de Haagse School, maar reeds zoekend naar vernieuwing in zijn schilderkunst. In Nuenen wil hij zich bekwamen als figuurschilder om uiteindelijk een indrukwekkend genrestuk te schilderen: De Aardappeleters. Hij maakt talloze studies van 'koppen van het volk'. Het zijn oefeningen voor zijn eerste meesterwerk van het boerengezin aan de maaltijd. Hij bezoekt niet alleen de boeren, maar ook de thuiswevers in hun stulpjes.

In deze periode drijft Vincent zijn productie op, hij heeft haast. Hij tekent en schildert landschappen met knotberken, de ruïne van de oude kerk, de tuin van de pastorie in de sneeuw en – nadat zijn vader sterft – het uitgaan van de hervormde kerk en een stilleven met bijbel, uitgedoofde kaars en Zola's 'La joie de vivre'. Hij kruipt dicht op zijn onderwerpen. Te dicht volgens sommigen. De pastoor van de rooms-katholieke kerk verbiedt de mensen nog langer voor hem te poseren.

De ongedurige en onaangepaste Vincent kan zich niet langer handhaven in het Brabantse dorp. Hij vertrekt, via Antwerpen, naar Parijs om daar de nieuwe schilderkunst te ontdekken. Hij keert nooit meer terug naar zijn thuisland. Maar zijn liefde voor Brabant blijft voortbestaan.

Van Gogh Village

De twee jaar die Van Gogh in Nuenen leefde en werkte, heeft hij in en rond Nuenen letterlijk zijn sporen nagelaten. Er zijn in en rond het dorp 23 locaties die aan Van Gogh doen herinneren. Een deel daarvan zal worden aangemerkt als 'Van Gogh Monument'. Een aantal locaties is permanent of incidenteel toegankelijk. Maar onafhankelijk van de toegankelijkheid, is Nuenen juist door de aanwezigheid van alle sporen *het* Van Gogh dorp, of wel: Van Gogh Village.

Van Gogh Monumenten

Locaties die mogelijk als Van Gogh Monument worden aangemerkt:

- Pastorie, met daarachter het atelier (niet toegankelijk)
- Vijver achter de pastorie (niet toegankelijk, wel zichtbaar via kijkgat)
- Kerkje (incidenteel toegankelijk)
- Begraafplaats (toegankelijk)
- Opwettense Watermolen (toegankelijk)
- Collse Watermolen (toegankelijk)
- Landschappen in de omgeving (deel Van Gogh Nationaal Park, toegankelijk)

- Locatie Aardappeletershuisje (nog te ontwikkelen, toegankelijk)
- Kosterhuisje - wevershuisje (niet toegankelijk)
- Nune Ville (woonhuis Margot Begemann, niet/zeer incidenteel toegankelijk)
- Molen De Roosdonck (toegankelijk op zaterdagen)
- Ruïne 'De Oude Toren' (toegankelijk)
- Landschappen in de omgeving, o.a. Nuenens Broek (toegankelijk)

Sterke kanten van Nuenen

- Relatief veel Van Gogh Monumenten en andere 'herinneringen' (o.a. beelden)
- Veel herkenbare plaatjes
- Grote potentiële aantrekkingskracht (bedevaartsoord)
- Beloopbaar
- Voor bezoekers redelijk aantrekkelijke dorpskern
- Lichtgevende Van Gogh-Roosegaarde fietspad

Zwakke kanten van Nuenen

- Verhaal blijft wat afstandelijk ook al kan je Van Gogh dicht naderen: emotie ontbreekt nog; weinig of geen 'ervaringen' van 'het leven in 1883'; bijv. Aardappeletershuisje is er niet meer, en is nog niet gereconstrueerd, of: Wevershuisje is niet ingericht als zodanig: daardoor wordt aantrekkingskracht niet voldoende benut.
- Aantal Van Gogh Monumenten is (nog) niet ontsloten; Pastorie is niet toegankelijk

Het huidige Vincentre

Te midden van deze Van Gogh Monumenten ligt het Vincentre, in het hart van dorp, en pal tegenover het woonhuis van Vincent: de Pastorie. Vincentre is het museum/visitors centre in Nuenen dat niet alleen het verhaal van Vincent in deze 'Neuense periode' vertelt, maar ook het erfgoed van Van Gogh in deze regio verbindt en helpt te ontsluiten.

Het huidige Vincentre functioneert deels als verhaal-vertellend museum en deels als publiek gidsend *visitors centre*. Het gepresenteerde Van Gogh-verhaal gaat deels over zijn ontwikkeling als schilder, zijn Brabantse periode, en deels zoomt het in op de Nuenense periode. Het centrum is in 2010 degelijk ingericht door Tinker Imagineers en datgene wat er staat, overtuigt op de begane grond en de eerste verdieping. De bovenste verdieping is bestemd voor wisselende tentoonstellingen, mede als gevolg van beperkte financiële middelen. Dit concept is minder overtuigend.

Kijkend naar het aanbod van Vincentre zien we dat er ook nog de nodige kansen liggen op verdere met name op het vlak van de 'emotionele verdieping', het 'geraakt worden'. Want hoe veel aanbod er in Nuenen ook is, en hoe dicht je het ook kan naderen, je blijft emotioneel toch wat op afstand. Je voelt het niet echt. Wanneer daar op een goede manier aan gewerkt wordt, valt daar veel winst te halen.

De rol van *visitors centre* is in Vincentre nog niet optimaal ontwikkeld. Ook hier liggen kansen. Het centrum kan juist de spil vormen bij de ontsluiting van het grote aanbod van Van Gogh Monumenten en andere relevante 'herinneringen' in Nuenen en in de rest van Brabant.

Sterke kanten van (huidige) Vincentre

- Sterke, degelijke basisopstelling
- Meest ontwikkelde speler in het veld
- Goed verhaal over deze fase in het leven van Van Gogh
- Sterke Film (behalve slot)

Zwakke kanten van (huidige) Vincentre

- Ruimtegebrek (bedreiging ook)
- Geen originele Van Gogh kunstwerken (verwachting bij bezoekers)
- Geen indringende beleving (wel degelijk, maar geen Wouw!)
- Bovenste verdieping is nu zwakste schakel
- Positionering (wat is het? een museum, of is het een *visitors centre*, beiden?)
- Naam / merk (verwarrend ten opzichte van overige Van Gogh merken, mogelijk moet hier een herpositionering komen)

UITBREIDING EN AMBITIES

Op basis van o.a. bovenstaande analyse en anticiperend op een grotere bezoekersstroom en de wens om het verhaal van Van Gogh in deze regio beter te vertellen, gaat Vincentre de komende jaren uitbreiden. De ruimte wordt meer dan verdubbeld met een (grotendeels glazen) aanbouw op de locatie van het voormalige buurpand (zie schets). In deze tekst bekijken we vooral de *inhoudelijke kant* van deze uitbreiding: welk *verhaal* brengen we en met welke middelen?

Doelstellingen voor de impuls in Vincentre

De uitbreiding dient meerdere doelen. Met name de volgende...

- Versterken van aantrekkingskracht en waardering
- Verbeteren van voorzieningen / publieksbegeleiding
- Meer ruimte voor het vertellen van een nog sterker inhoudelijk verhaal, m.n. over de werken uit de Nuenense periode
- Ruimte voor meer beleving en reconstructies
- Het vergroten (betalend) publieksbereik naar minimaal 50.000 per jaar
- Het versterken van de inkomstenpositie

INHOUDELIJKE STRATEGIE VINCENTRE

De basis

In Nuenen gaat het verhaal van Vincent van Gogh vooral over de wording van een echt kunstenaar; het kunstenaarschap; meesterschap; de realisatie van het eerste meesterwerk; op zoek naar de echte mens; schilder van het gewone volk. We zien in dit verhaal hoe eigenzinnig de jonge schilder is en hoe dat soms botst met zijn omgeving.

Vincentre vertaalt deze verhaallijn nu al naar zijn expositie en na de uitbreiding zal deze lijn onverminderd van belang blijven. Deels is dezelfde expositie hiervoor te gebruiken en deels zal de expositie moeten worden uitgebreid en verdiept: zowel in kennis als in beleving. Die uitbreiding kent drie elementen:

1. Ontsluiten omringende Van Gogh Monumenten
2. Tot leven brengen van schilderijmotieven: Aardappeleters / Wevershuisje
3. Het door ontwikkelen van het grote kunstenaarschap (de Franse periode)

Omringende Van Gogh Monumenten ontsluiten

Nuenen kent een enorme rijkdom aan Van Gogh-herinneringen: deels verhalen – immaterieel erfgoed – maar zeker ook heel tastbaar, materieel erfgoed: de Van Gogh Monumenten. Nuenen is in die zin een toegankelijk, *levend museum*. En Vincentre is daarvan het beginpunt, het middelpunt en het eindpunt.

Vincentre is hier niet alleen een *visitors centre* (bezoekers de weg wijzen naar de Van Gogh Monumenten), maar heeft ook een rol van 'museum' (met een bescheiden collectie). Er ligt een belangrijke taak (en kans!) voor Vincentre om als *presentatie-instelling* de Van Gogh Monumenten in Nuenen (en deels ook daarbuiten) voor het publiek verder te ontsluiten; toegankelijk te maken en inhoudelijk te verdiepen. Dat kan op twee manieren:

1. **Binnen Vincentre:** met verdiepende informatie worden bepaalde objecten en verhalen met behulp van nieuwste mediatechniek (3D / VR) tot leven gebracht: je kan de Van Gogh Monumenten nu ook echt in of benaderen in de tijd van Van Gogh (in de rol van *museum en experience*). Bijvoorbeeld [aan te passen en aan te vullen]::
 - Welkom in de pastorie en het atelier:** met behulp van nieuwste mediatechniek dwaal je door het woonhuis van de kunstenaar en kan je het atelier van weleer bezoeken.
 - Met Vincent mee schilderen in het landschap...** (aansluitend op de bestaande presentatie van motieven gelinkt aan de huidige situatie). Verdere visualisatie/ beleving van het landschap in de tijd van Van Gogh. Je vormt je een beeld van het landschap in 1883.
2. **Buiten Vincentre:** door het publiek te gidsen en bezoeken aan de Van Gogh Monumenten te faciliteren (in de rol van *visitors centre*). Daarbij moet o.a. gedacht worden aan [aan te passen en aan te vullen]:
 - Tours:** op basis van verdiepende (centrale) app; zelf je weg vinden*
 - Schilderijlijsten:** (hier werd dit motief geschilderd, hier maak je je foto)
 - Evenementen:** spreekbeurten/andere verdiepende evenementen op locatie

* Door zelfstandige *tours* mogelijk te maken met behulp van een centrale Van Gogh Monumenten-app, kunnen de rondleidingen met gids mogelijk terugvallen. Die rondleidingen maken op dit moment onderdeel uit van het verdienmodel van Vincentre. Nader onderzoek naar de businesscase moet hier richting aan geven.

De 'gewone mensch' tot leven brengen

Het belangrijkste getekende of geschilderde *motief* dat de werken van Vincent in deze periode typeert is de 'gewone man of vrouw'; de arme landarbeider, de wevers; we zouden nu zeggen: de onderkant van de samenleving. Vincent bracht die onderkant, dit harde bestaan, in beeld.

Om het zoeken van Vincent naar het ruwe en werkelijke leven bij het grote publiek te laten binnenkomen (en meer Wouw-effect te creëren), brengen we één of twee schilderijmotieven tot een reëel beeld en een reële ervaring. Om te beginnen laten het publiek te gast zijn in een wevershuisje (een volle, bedompte kamer met centraal het oude weefgetouw). Hier ervaar je het harde leven van toen. Je kan het perspectief van Vincent innemen. Je ziet de 'echte wereld' en je ziet wat de schilder ervan maakte.

In een volgende fase ontwikkelen we in Vincentre de kamer van de Aardappeleters. We brengen het publiek letterlijk aan tafel bij de Aardappeleters (wellicht zelfs met wassen beelden). Doel is te ervaren hoe Vincent de werkelijkheid van het ruwe boeren leven begon uit te vergroten te manipuleren. Gewone boeren handen worden "kolenschoppen".

Dergelijke reconstructies kunnen ook buiten Vincentre, op de oorspronkelijke locaties, gerealiseerd worden. Echter, dan is daar extra mankracht ter plaatse voor nodig en worden mogelijk inkomsten misgelopen. Door de reconstructies van het Van Gogh erfgoed *in* het museum te brengen stijgt de attractiewaarde, de waardering, de impact en daarmee ook de inkomsten (je kan meer entree vragen).

De koppeling naar het grote kunstenaarschap: Art Live

Vincent maakt in Nuenen niet alleen in artistiek opzicht een productieve periode door, hij ontwikkelt zich ook in hoge mate. Van Gogh maakt hier zijn eerste echte meesterwerk: de Aardappeleters. In dit Brabantse dorp begint daarmee het grote kunstenaarschap. De Aardappeleters vormen de eerste stap van in een nieuwe fase: die van de grote kunstenaar zoals de wereld hem is gaan kennen. Je kan goed zeggen dat Vincent in Nuenen zijn *Becoming Vincent*, zijn wordingsproces als kunstenaar afrondt en vanaf dat moment vooral kunstenaar *is*: Being Vincent. Het is met name deze Vincent die het grote publiek is gaan kennen. De Vincent van de veelkleurige schilderijen, de zonnebloemen, de sterrennacht, de bloesem, Zuid-Frankrijk, de markante portretten en tot slot het korenveld met de kraaien.

Om veel nadrukkelijker dan tot nu toe een *verbinding* te leggen met die grote kunstenaar Vincent, en om duidelijker te maken (te claimen) dat de basis voor dat grote kunstenaarschap met name in Brabant werd gelegd, dat hij hier in Nuenen die grote kunstenaar werd, is een inhoudelijke (en vooral ook sterkere visuele en gevoelsmatige) koppeling met het 'Franse verhaal' nodig.

Uiteraard gaat het gros van het inhoudelijke verhaal in Vincentre over de Nuenense / Brabantse periode en het belang en de kwaliteit van dit werk. Echter, het zou onverstandig zijn om de bezoeker *uitsluitend* dit beeld voor te schotelen. De bezoeker heeft namelijk een beeld van

Vincent, zijn grootste kunstenaar, zijn held, de reden waarom hij helemaal naar dit dorp komt. Hij wil iets *voelen* van het leven van de kunstenaar, maar hij wil ook *bevestigd* worden in het beeld van zijn of haar held. Hij of zij heeft behoefte aan een koppeling, aan een *uitzicht op het kunstenaarschap zoals zich dit zou ontplooien*. We kunnen ons niet permitteren om aan deze menselijke vraag voorbij te gaan. Het zou jammer zijn als we alleen in de *shop* ingaan op zonnebloemen, bloesems en korenvelden.

In het vernieuwde en uitgebreide Vincentre komt dan ook aandacht voor *de vruchten van de Brabantse periode*. We geven het publiek een doorkijkje naar de grote werken die nog gaan komen. Steeds verbinden we de toekomstige werken met de tijd in Brabant. De kunstwerken zijn uiteraard in het echt in de grote musea te zien, maar hier presenteren we ze in een kwalitatieve *experience*. In deze experience voeren we de bezoeker met behulp van grote projecties, video-mapping, tekst en muziek mee van het leven in Brabant, Nuenen, naar het verdere leven en vooral ook langs een aantal schilderijen die Vincent nu gaat maken.

Na zijn bezoek aan Vincentre weet de bezoeker niet alleen dat Vincent van Gogh één van de grootste schilders van de wereld is, hij *voelt* het ook, en hij *voelt* ook welke rol Brabant daarin heeft gespeeld. Hij is diep onder de indruk.

Een dergelijke experience bestaat reeds in verschillende varianten. Op de meest uiteenlopende locaties in de wereld zijn deze experiences te bezoeken – en grote stromen publiek doen dat ook. Van deze voorbeelden kunnen we leren en wellicht kunnen we er zelfs (deels) gebruik van maken. Deze experience in Vincentre moet je wellicht een eigen naam geven: bijvoorbeeld *Art Live*.

Het is nog de vraag op welke plek in het gebouw deze experience tot zijn recht kan komen; of er überhaupt plek voor is ingetekend. Ook is het de vraag hoe de huidige film (die vooral ingaat op de Nuense periode – en die op zich goed is) zich straks verhoudt tot de experience.

Educatie

Het nieuwe Vincentre is straks bij uitstek ook een plek waar scholen en scholieren terecht kunnen. Voor het educatieve invulling wordt separaat (maar in lijn met de hier gepresenteerde inhoudelijke invulling) een plan ontwikkeld.

De inhoudelijke presentatie van Vincentre wordt zo ontwikkeld dat ook kinderen en jongeren gemakkelijk toegang hebben en geïnspireerd raken.

We moeten nagaan welke investeringen in onderwijsmiddelen (ipads en touchscreens etc) op korte termijn zinvol zijn – en te verantwoorden zijn. Koppelen aan het grotere verhaal maakt het de argumentatie en de evt. subsidieaanvragen vrijwel altijd sterker.

BOUWSTENEN VINCENTRE

Samenvattend tekenen zich de volgende bouwstenen af die gezamenlijk een impuls geven aan zowel de inhoud van wat we presenteren, als aan de aantrekkelijkheid en kwaliteit waarmee we het doen [aan te passen en aan te vullen]:

Overige inhoudelijke projecten

[nog verder uit te werken, maar nu toch al een schot voor de boeg, zodat we deze inhoudelijke elementen wel aandacht blijven geven.]

ALGEMENE DIGITALE ONDERSTEUNING

Bij het presenteren van het inhoudelijke verhaal voor de verschillende locaties moeten we meteen ook de algemene inhoudelijke communicatie meenemen. Deze kan / moet een inhoudelijke en technische impuls krijgen zodat het alle Van Gogh Monumenten van verdiepende inhoudelijke lagen kan voorzien.

Uitgangspunt is dat (op termijn) alle Van Gogh Monumenten gebruik maken van dezelfde systematiek / middelen.

Mogelijke middelen hierbij zijn:

- App
- Online
- Gezamenlijke database / Online feeds
- Educatieprogramma
- Van Gogh Kijkgaten
- ...

WEBPLATFORM

In de tweede helft van 2017 start de ombouw van de separate lokale website naar een gezamenlijk webplatform. De Van Gogh Monumenten worden gezamenlijk online en cartografisch gepresenteerd waarbij er een koppeling wordt gelegd naar de brieven (VanGoghletters.org) en de tekeningen en schilderijen. Deze online meertalige presentatie vormt de basis voor de lokale websites voor Etten, Nuenen, Zundert en Tilburg.

ROUTES

De Van Goghmonumenten kennen veel passanten. Wandelaars, toevallige bezoekers maar vooral ook veel recreatieve fietsers. Deze laatste groep heeft tijd, is latent cultureel geïnteresseerd en heeft oog voor het omgevingsaanbod. Door de informatievoorziening in de omgeving van de Van Gogh monumenten te verbeteren bevorderen we de kans dat fietsers even afstappen en de tijd nemen en Van Gogh erfgoed te bezichtigen.

Brabant beschikt over een 335 km lange Van Gogh fietsroute. Deze route op basis van het fietsknooppuntensysteem is in 2016 uitgeroepen tot de beste fietsroute van Europa. In 2017 wil de route-beherende organisatie Routebureau Brabant een nieuwe stap zetten in de verbetering van de beleving van deze Van Gogh route. Door samen te werken in het ontsluiten van de informatie langs en over de route dienen we twee doelen. Méér mensen maken gebruik van de Van Gogh route doordat de aantrekkelijkheid ervan wordt vergroot, méér mensen maken kennis met de Van Gogh monumenten doordat men beter wordt geïnformeerd. Al in de zomer van 2017 wordt er een eerste testversie toegepast op een deel van de route zodat eind 2017 een optimale verrijkte versie met informatiepanelen, fietsrouteinformatie-boekjes, iBeacons en apps kan worden gerealiseerd.

VAN GOGH KIJKDOZEN

Ook al zouden we dat wel graag willen, lang niet alle Van Gogh Monumenten (met name de gebouwen) zijn voor het publiek toegankelijk. Mogelijk worden een aantal monumenten in de toekomst toegankelijk, maar vooralsnog niet. Om het grote publiek toch bij de Van Gogh Monumenten naar binnen te kunnen laten kijken, komen we met een innovatieve oplossing: Van Gogh Kijkdozen.

Kijkdozen zijn een soort Röntgen-kijkers waarmee je dwars door een gebouw kijkt; een VR-kijker in de openbare ruimte (zoals je ook wel verrekijkers voor toeristen hebt). Voor een euro wordt de kijker 3 minuten geactiveerd en kan je virtueel het huis of gebouw binnengaan zonder iemand te storen.

Tegelijkertijd met de Van Gogh Kijkdozen in de openbare ruimte, komt deze VR-faciliteit beschikbaar in de app-store. Ook op je smartphone kun je nu de gebouwen vanbinnen bekijken.

BLUEYARD

Geert Boogaard

06 27 85 67 08

geert@blueyard.nl

www.blueyard.nl